

DE LINNERWEERD

door

J.T. HERMANS
Hertestraat 21, Linne

en J.A.M. JANSSEN
Marktstraat 29, Linne

INLEIDING

De Linnerweerd, een nog betrekkelijk ongeschonden uiterwaardenlandschap, gelegen tussen Linne en Maasbracht, is slechts bij weinigen bekend als een landschappelijk en natuurwetenschappelijk waardevol gebied.

Met het oog op het in maart van dit jaar te verschijnen uitvoerige inventarisatierapport over bovengenoemd gebied, dat uitgegeven zal worden door Landschapsvereniging De Kringloop te Linne, willen wij aan de hand van dit artikel belangstelling wekken voor dit gebied en het rapport.

De Linnerweerd mag in Midden-Limburg gezien worden als één van de laatste nog overgebleven karakteristieke Maasuitwaarden. Vooral nu de ontgrindingen in dit deel van Limburg onverantwoord grote gaten in het landschap doen ontstaan, dient erop aangedrongen te worden om enige delen van het rivierenlandschap in deze provincie nog intact te laten (kaart 1).

De Linnerweerd, die toch al enigszins aan waarde heeft moeten inboeten door de nabije vestiging van de Clauscentrale te Maasbracht zou onherstelbaar beschadigd en aangetast worden indien ook hier

ontgrindingsmaatschappijen hun natuur- en landschapsverwoestende werk zouden kunnen doorvoeren.

EEN KORTE TYPERING VAN DE LINNERWEERD

Het belangrijkste en meest typerende gedeelte van de Linnerweerd ligt tussen de Maas en de rand van het laagterras. Het vormt de uiterwaarden van de Maas en wordt doorsneden door de op sommige plaatsen nog sterk meanderende Vlootbeek. In totaal is het gebied zo'n 130 ha groot en geheel gelegen binnen de gemeente Linne (kaart 2).

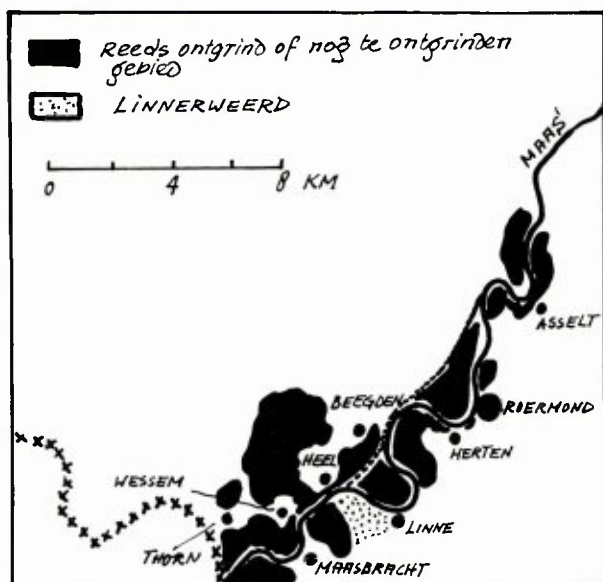
De Vlootbeek, die gedeeltelijk een natuurlijke grens vormt tussen de gemeenten Linne en Maasbracht, buigt zich om de punt van het laagterras heen, stroomt door de laaggelegen weilanden en mondt tenslotte bij het dorp Linne in de Maas uit. Het gebied wordt ontsloten door de met Populieren en Beuken omzoomde weg van Linne naar de stuw (Oeveren). Vanaf de Maasbrachterweg is het gebied bereikbaar via de Ossenbergweg.

Het landschap van de Linnerweerd wordt verder nog bepaald door het fraaie, vrijwel intacte beekdal, de oude Maasmeanders, alsmede door kasteel Heysteren en huize Ravenburg, twee prachtige landgoederen. Daar in dit artikel de flora en fauna van de Linnerweerd centraal zullen staan, verwijzen we voor wat de cultuurhistorische aspecten betreft naar de publikaties van NISSEN (1974) en BEKKERS & GOOTZEN (1977).

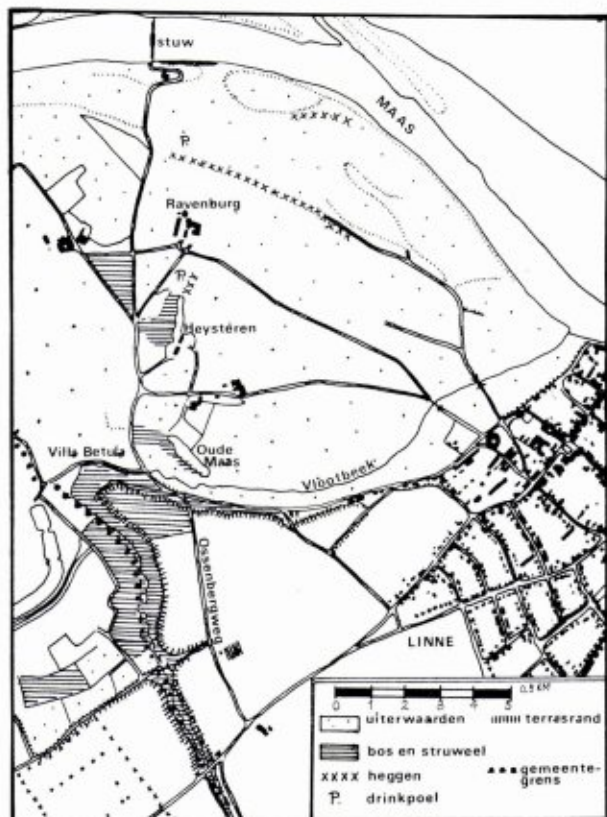
GEOLOGISCHE GESCHIEDENIS

Geologisch gezien bestaat het grootste gedeelte van de Linnerweerd uit jongere rivierkleiafzettingen (STIBOKA, 1972), welke gevormd zijn in het Holoceen.

In het Holoceen veranderde de eroderende werking van de Maas in een sedimenterende en werd in het dal van deze rivier een enkele meters dik pakket jonge rivierklei afgezet. De Maas meanderde zeer sterk en heeft haar loop vele malen verlegd. Daarbij werden diverse meanders later weer afgesneden of voor een groot gedeelte weer opgevuld. De dichtgeslibde stroombeddingen her-

Kaart 1: Overzicht van reeds ontgrinde en nog te ontgrinden gebieden in Midden-Limburg.

Kaart 2: De Linnerweerd

kennen we nu nog aan de lage ligging in het terrein (kaart 3).

Langs de Maas vinden we op sommige plaatsen kalkrijke oeverwallen. Op wat grotere afstanden van de rivier zijn ze tot enige diepte ontkalkt. In de verlaten en dichtgeslibde oude Maasbeddingen zijn de gronden geheel kalkloos.

Het hoger gelegen laagterras werd gevormd in het Pleistoceen en bestaat hoofdzakelijk uit fijnge-laagde zanden. Deze horizontaal gelaagde fijne zanden worden beschouwd als formaties van het laagterras van Maas en Roer.

DE LINNERWEERD, BOTANISCH GEZIEN

Onder invloed van natuurlijke (hoogteverschillen, bodemtype, vochtigheid e.d.) en cultuurhistorische factoren (o.a. bodemwerking, exploitatie) is in de Linnerweerd een groot aantal plantengemeenschappen tot ontwikkeling gekomen, die ten dele een vrij zeldzaam karakter bezitten (fig. 1).

Met behulp van de methode LONDO (1974) is de aanwezigheid van de verschillende vegetatietypen geïnventariseerd. We volstaan hier met het weer-

Kaart 3: Bodemkaart met ingetekende oude stroombeddingen van de Maas (naar STIBOKA, 1972)

geven van de voornaamste begroeiingen.

Grofweg kunnen we de vegetatie van het onderzochte gebied verdelen in bossen en struwelen (1), moeras- en waterplantenvegetaties (2), graslanden (3) en akkers (4); zie kaart 3.

1 Bossen en struwelen

Wat de bossen en struwelen betreft kunnen we in de Linnerweerd een onderscheid maken tussen de volgende typen:

1.1 Ruigt-Elzenbos

Dit bostype komt vooral voor op de vochtige, maar niet zeer natte voedselrijke gronden, die in de Linnerweerd te vinden zijn ten westen van de Vlootbeek in een oude Maasmeander. In het Ruigt-Elzenbos (*Macrophorbio-Alnetum*) komen veel hoogopschietende kruiden voor zoals Rietgras (*Phalaris arundinacea*), Valeriaan (*Valeriana officinalis*), Kale jonker (*Cirsium palustre*), Smeewortel (*Symphytum officinale*), Harig wilgeroosje (*Epilobium hirsutum*) en Haagwinde (*Calystegia sepium*).

1.2 Loofbossen op droge, relatief voedselarme gronden

Deze bossen, die gerekend worden tot het verbond van Zomer- en Wintereik (*Quercion robur-petraeae*) vinden we in het dal van de Vlootbeek o.a. rondom de voormalige villa Bethula. Het bos-type is hier gecombineerd met zeer goed ontwikkelde zoomgemeenschappen van het Zevenblad-verbond (*Aegopodion podagrariae*) en het verbond van Kleefkruid en Look-zonder-look (*Galio-Alliarion*). In de kruidenlaag vinden we o.a. Dagkoekoeksbloem (*Melandrium rubrum*), Hondsdraf (*Glechoma hederacea*), Drienerfmuur (*Moehringia trinerva*), Gevlekte dovenetel (*Lamium maculatum*), Veelbloemige salomonszegel (*Polygonatum multiflorum*), Stekelzegge (*Carex spicata*; zie fig. 2), Look-zonder-look (*Alliaria petiolata*), Maarts viooltje (*Viola odorata*) en Vogelmelk (*Ornithogalum umbellatum*; zie fig. 3).

De boom- en struiklaag is zeer goed ontwikkeld en vertoont prachtige forse Zomereiken (*Quercus robur*) in gezelschap van Gewone vogelkers (*Prunus padus*), Kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*) en Gelderse roos (*Viburnum opulus*).

1.3 Wilgenbroek

Deze struweelvegetatie is slechts aanwezig als losse plukken langs de oude Maasmeanders. Ze wordt gekenmerkt door het domineren van Katwilg

(*Salix viminalis*), Schietwilg (*Salix alba*) en Kraakwilg (*Salix fragilis*).

2 Moeras- en waterplantenvegetaties

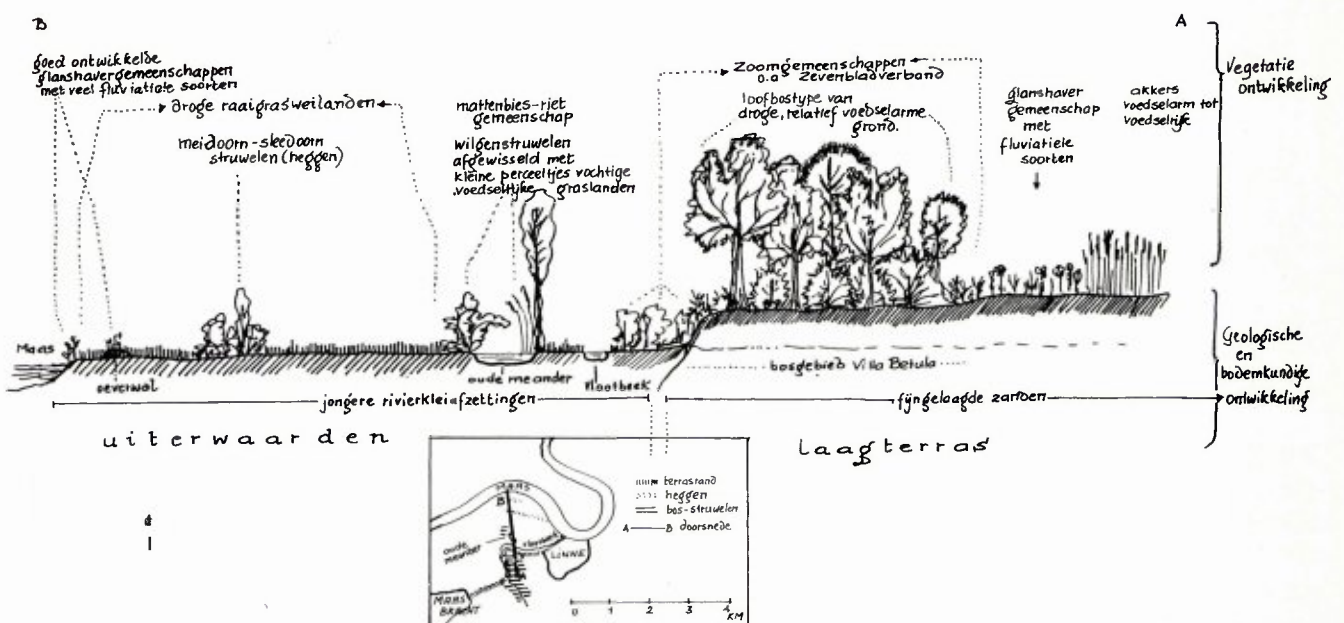
De vegetaties die wij onder bovengenoemde groep hebben samengebracht zijn vrijwel zonder uitzondering allemaal te vinden in de beide laaggelegen Maasmeanders, waarvan er één nog permanent open water heeft.

2.1 Vegetaties van Riet, Egelskop en Kalmoes

Een sterk verarmde vorm van de Mattenbies-Rietassociatie (*Scirpo-Phragmitetum*) vinden we beneden de stuw van Linne. Fraaier ontwikkeld is dit vegetatietype langs de oudere Maasbeddingen met o.a. Riet (*Phragmites australis*), Grote egelskop (*Sparganium erectum*) en Waterzuring (*Rumex hydrolapathum*). Opmerkelijk is het plaatselijk domineren van Kalmoes (*Acorus calamus*).

2.2 Watervinkel- en Liesgrasgemeenschappen

De Watervinkelgemeenschap (*Rorippo-Oenanthetum aquaticae*) is het mooist te zien in de meander ten oosten van de Vlootbeek met als dominante soort Watertorkruid (*Oenanthe aquatica*), hier en daar vergezeld van Gele waterkers (*Rorippa amphibia*), Gewone waterbies (*Eleocharis palustris*) en Egelboterbloem (*Ranunculus flammula*). Liesgras (*Glyceria maxima*) is als dominerend gewas te vinden in de zogenaamde Liesgrasassociatie, die als lintvormig vegetatiepatroon langs de plaatselijk

Figuur 1. Relatie tussen bodem, reliëf en vegetatie in de Linnerweerd.

Figuur 2. Stekelzegge: *Carex spicata* Huds.

vervuilde oevers van de benedenloop der Vlootbeek voorkomt.

2.3 Pioniervegaties op natte tot vochtige bodems

Op natte, open, vaak stikstofrijke gronden, die in de Linnerweerd te vinden zijn langs enkele oude drinkpoelen en op kapotgetrapte gedeelten in enkele zeer vochtige weilanden langs de Vlootbeek. Opmerkelijke soorten zijn hier Rosse vossestraat

(*Alopecurus aequalis*), Tijnm-ereprijs (*Veronica serpyllifolia*; zie fig. 4), Blaartrekkende boterbloem (*Ranunculus scleratus*), Greppelrus (*Juncus bufonius*) en Waterpeper (*Polygonum hydropiper*).

2.4 Sterrekroos- en Waterpestvegetaties

In enige drinkpoelen o.a. bij de stuw en huize Ravenburg zijn fraaie voorbeelden te vinden van het Sterrekroos-Waterranonkelverbond (*Callitriche-Batrachion*). Gewoon sterrekroos (*Callitriche platycarpa*) en Gewone waterranonkel (*Ranunculus aquatilis* ssp. *peltatus*) zijn hier aspectbepalend. Plaatselijk vertoont de sterk meanderende Vlootbeek nog goed ontwikkelde vegetaties van Gekruld fonteinkruid (*Potamogeton crispus*) en Waterpest (*Elodea canadensis*).

3 Graslanden

3.1 Natte voedselrijke graslanden

Van dit type is helaas nog slechts een zeer klein restje aanwezig bij de meest westelijk gelegen Maasmeander. In dit grasland vinden we Geknikte vossestraat (*Alopecurus geniculatus*), Rosse vossestaart (*Alopecurus aequalis*), Zompvergeetmij-nietje (*Myosotis laxa* ssp. *cespitosa*), Moerasrolklaver (*Lotus uliginosus*) en Gewone koekoeksbloem (*Lychnis flos-cuculi*).

3.2 Droge schrale graslanden

Tot de droge schrale graslanden worden vele, vaak nogal sterk uiteenlopende graslandgemeenschappen gerekend (WESTHOFF, 1969).

In de Linnerweerd vinden we allerlei overgangen vooral langs de rand van het laagterras, de bermen en langs het dijktaalud bij de stuw. Uit de hoeveelheid van soorten noemen we hier Liggende klaver (*Trifolium campestre*), Gewoon struisgras (*Agrostis tenuis*), Margriet (*Chrysanthemum leucanthemum*), Beemdkroon (*Knautia arvensis*), Grasklokje (*Campanula rotundifolia*), Goudhaver (*Trisetum flavescens*) en Grote bevernel (*Pimpinella major*). Op droge gedeelten van het dijktaalud langs de Maas groeien fluviatiele soorten zoals Kattedoorn (*Ononis spinosa*), Kruisdistel (*Eryngium campestre*) en Kruisbladwalstro (*Galium cruciata*). Daar waar de bodem vrij veel kalk bevat komt nog Wilde marjolein (*Origanum vulgare*) voor.

3.3 Droge Raaigrasweilanden

Het grootste gedeelte van de weilanden die de Maasuitwaarden vormen behoren tot de be-

kende soortenarme, overbemeste weilanden met als soorten Engels raaigras (*Lolium perenne*), Timothee (*Phleum pratense*), Ruw beemdgras (*Poa trivialis*), Witte klaver (*Trifolium repens*) en Kruipe boterbloem (*Ranunculus repens*).

4 Akkers

Op basis van voedselrijkdom hebben we de vegetatie van de akkers in de Linnerweerd verdeeld in twee groepen:

4.1 Akkers van relatief voedselarme gronden

Deze akkers liggen voornamelijk op of aan de rand van het laagterras, buiten de eigenlijke uiterwaarden. Typische soorten zijn Akkerviooltje (*Viola arvensis*), Veelkleurig vergeet-mij-nietje (*Myosotis discolor*) en Kleine leeuwklauw (*Aphanes microcarpa*).

4.2 Akkers van de relatief voedselrijke gronden

Deze akkers zijn vooral te vinden op de lager gelegen gronden, o.a. nabij de Maas. Er zijn binnen dit type allerlei overgangen te vinden. Als algemene soorten vinden we Duivekervel (*Fumaria officina-*

lis), Gele ganzebloem (*Chrysanthemum segetum*) en Kleine klaproos (*Papaver dubium*).

DE LINNENWEERD ALS LEEFGEBIED VOOR DE FAUNA

Ondanks de geringe grootte van dit gebied is het aantal diersoorten dat hier de laatste jaren werd waargenomen bijzonder groot. Vooral opvallend is het groot aantal vogelsoorten, dat hier voorkomt. De verscheidenheid aan milieus en de variatie die het landschap hier nog te bieden heeft zijn daarvoor de belangrijkste voorwaarden.

Zoogdieren

Naast het bekende kleinwild, zoals Haas, Konijn, Hermelijn en Wezel is in de Linnerweerd door middel van braakbalvondsten ook de aanwezigheid vastgesteld van minder algemene zoogdieren o.a. de Dwergmuis (*Micromys minutus*) en de Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*) (VAN WIJNGAARDEN e.a., 1971).

Langs de oevers van de Vlootbeek wordt regelmatig de Waterrat (*Arvicola amphibius*) waargenomen.

Figuur 3. Gewone Vogelmelk: *Ornithogalum umbellatum* L.

Figuur 4. Tijm-ereprijs: *Veronica serpyllifolia* L.

Sterk meanderende benedenloop van de Vlootbeek, omgeving oude Maasmeander. foto: J.M. Verwijlen

De oude Maasmeander in de Linnerweerd foto: J.M. Verwijlen

Vogels

Zoals in de inleiding van dit hoofdstukje al even aangehaald, zijn er een groot aantal vogels die in dit gebied tijdelijk of gedurende langere tijd verblijven. De laatste jaren werden rond de 110 verschillende soorten waargenomen, waarvan er zo'n zestig tot de min of meer vaste broedvogels gerekend dienen te worden.

Heel kort willen we aan de hand van enkele landschapselementen iets meer zeggen over de avifauna.

1 Het bosgebied langs de Vlootbeek

Het bosgebied in het dal van de Vlootbeek met de rijke ondergroei is natuurlijk zeer aantrekkelijk voor vele kleine zangvogels. Behalve alle mezensoorten valt het voorkomen op van Spotvogel (*Hippolais icterina*), Zwartkop (*Sylvia atricapilla*), Tuinfluitster (*Sylvia borin*), Braamsluiper (*Sylvia curruca*) terwijl ook Fitis (*Phylloscopus trochilus*) en Tijftjaf (*Phylloscopus collybita*) niet ontbreken.

Langs de beek, verscholen in de dichte begroeiing broeden elk jaar enige paartjes Nachtegalen (*Luscinia megarhynchos*).

Zeer verheugend is het feit dat in 1980 weer een paartje van de Gekraagde roodstaart (*Phoenicurus phoenicurus*) kon worden vastgesteld. Een kleurrijke verschijning is ook de Wielewaal (*Oriolus oriolus*) die onmiskenbaar is vanwege zijn rauwe gaaiachtige roep, die wordt afgewisseld met de bekende zang- en fluittonen.

Tot slot moeten we nog vermelden dat elk jaar bij de ruïne van villa Bethula een paar Bosuil (*Strix aluco*) een nest jongen groot brengt.

2 Kleine bosjes en hagen

Tussen kasteel Heysteren en huize Ravenburg be-

vinden zich een tweetal kleine bosjes waar vogels zoals Boomklever (*Sitta europaea*), Roodborst (*Erithacus rubecula*) en de Boomkruiper (*Certhia brachydactyla*) regelmatig te zien zijn. Langs de bosrandjes en vooral in de hagen bij de Maas vinden we nog broedende Geelgorzen (*Emberiza citrinella*) en Groenlingen (*Chloris chloris*).

Hoogstwaarschijnlijk vindt hier ook de Grauwe gors (*Emberiza calandra*) nog een geschikt broedbiotoop, daar deze vogel wel eens zingend vanaf een weidepaaltje wordt waargenomen.

3 Moerasjes en Elzen-Wilgenbosjes

De oude Maasmeanders met hun begeleidende Wilgenbosjes zijn natuurlijk in trek bij Waterhoen (*Gallinula chloropus*) en Wilde eend (*Anas platyrhynchos*). In de struwelen met dichte ondergroei huizen Bosrietzanger (*Acrocephalus palustris*) en Grasmus (*Sylvia communis*).

Amfibieën

Voor hun voortplanting zijn de amfibieën afhankelijk van water. De drinkpoelen bieden geschikte voortplantingsbiotopen voor de Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de Grote watersalamander (*Triturus cristatus*).

De Maasmeander bij kasteel Heysteren is als belangrijk broedbiotoop van waarde voor de Gewone pad (*Bufo bufo*), de Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de Groene kikker (*Rana esculenta-complex*).

Insekten

Een algemene beschouwing over de Linnerweerd zou niet compleet zijn als een zo grote diergroep,

Drinkpoel, nabij huize Ravenburg met een nog fraaie mei-doornheg. foto: J.M. Verwijlen

als de insecten, in deze bijdrage zou ontbreken. Uiteraard volstaan wij hier met het opnoemen van enkele groepen en typische soorten.

Van de Libellen (Odonata) is de zeldzaamste wel de Schitterende beekjuffer (*Calopteryx splendens*) die af en toe wordt waargenomen langs de Vlootbeek. Algemener zijn de Keizerslibel (*Anax imperator*), de Platbuiken *Libellula depressa*, *Sympetrum sanguineum* en de zeer mooi roodgekleurde *Pyrhosoma nymphula*, welke laatste te vinden is boven het stilstaande water van de oude meanders. Wantsen (Heteroptera) komen in de Linnerweerd ook talrijk voor. Zeer algemeen op braamstruiken is de Randwants (*Coreus marginatus*) en op de dovenetels in het voorjaar de Schildwants (*Sehirus bicolor*). Op het stilstaande water van de drinkpoelen komen we Schaatsenrijders (Gerridae) tegen, waarvan in dit gebied *Gerris thoracicus* (fig. 5) en *Gerris lacustris* werden waargenomen (HERMANS & JANSSEN, 1981). In de drinkpoelen leven voorts echte waterwantsen, waarvan de Bootsmannetjes (*Notonecta glauca*), Waterschorpioenen (*Nepa rubra*) en de diverse Duikerwantsen (Corixidae) wel het bekendste zijn. Van de Vliesvleugeligen (Hymenoptera) willen wij hier het vrij talrijk voorkomen van de Hoornaar (*Vespa crabro*) vermelden en de prachtige Vosrode zandbij (*Andrena armata*).

Overdag kan men op de paden talrijke vertegenwoordigers uit de familie der Loopkevers (Carabidae) tegenkomen. Het mooiste is wel de Gouden loopkever (*Carabus auratus*).

Van de Waterkevers (Dytiscidae en Hygrobiidae) zijn in de poelen o.a. te vinden de Gewone geelgerande watertor (*Dytiscus marginalis*), de Slijk-

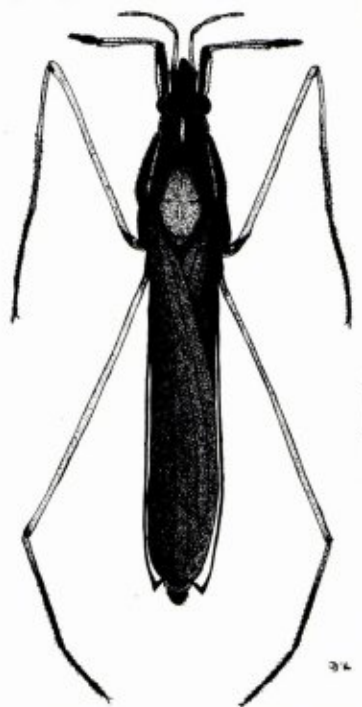
zwemmer (*Hygrobia tarda*) die een piepend geluid maakt wanneer het dier wordt beetgepakt, en *Hydrovatus cuspidatus*.

Zeer de moeite waard is de ontmoeting met de grote Muskusbok (*Aromia moschata*), die in de nazomer op bloeiende schermbloemen wel te vinden is.

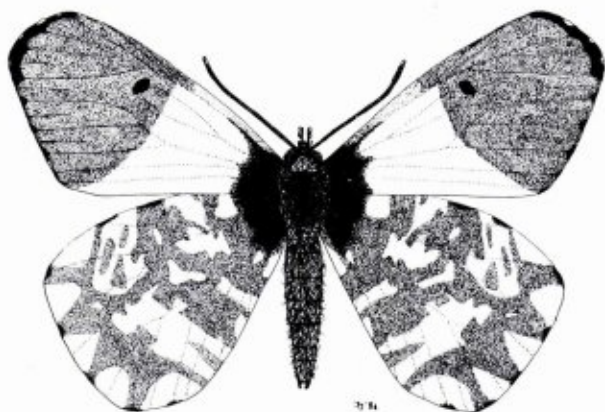
Van de vlinders (Lepidoptera) valt het talrijke voorkomen van de Oranjetip (*Anthocaris cardamines*; zie fig. 6) op, waarvan de rupsen leven op Pinksterbloemen of Look-zonder-look. Verder vinden we in de Linnerweerd een groot aantal zweefvliegsoorten (Syrphidae). Gemakkelijk herkenbaar zijn de Snuitvlieg (*Rhingia campestris*; zie fig. 7), en de mooi gekleurde *Volucella pellucens*.

EEN WAARDEVOL LANDSCHAP

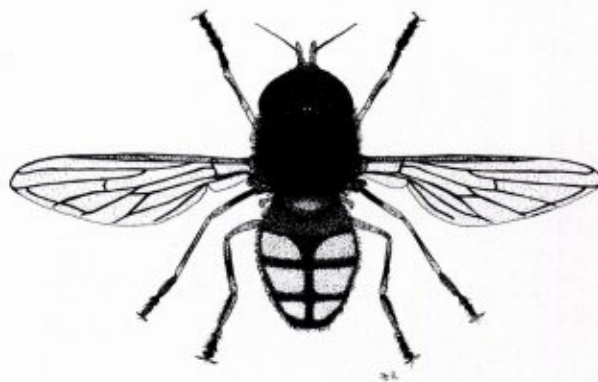
Het beekdal- en uiterwaardenlandschap van de Linnerweerd is een landschapstype waaraan grote betekenis toegekend kan worden o.a. wat betreft geomorfologie, flora, fauna en cultuurhistorie. De oude meanders en de hier nog natuurlijke stroombedding van de Vlootbeek verlenen dit gebied grote waarde. De overgang tussen de diverse geologische afzettingen worden in een grillig patroon op een kleine oppervlakte aangetroffen. Typierend is in dit opzicht de laagterrasrand die op korte afstand het hoogteverschil accentueert tussen het laaggelegen beekdal in de uiterwaarden en het hoger gelegen dekzandplateau.

Figuur 5. Schaatsenrijder: *Gerris thoracicus* Schum.

Figuur 6: Oranjetip: *Anthocharis cardamines* L.

Figuur 7: Snuitvlieg: *Rhingia campestris* Mg.

De menselijke bedrijvigheid heeft in dit gebied een landschapstype opgeleverd, dat nog kenmerken draagt van kleinschaligheid en gedifferentieerdheid.

Toch zal de Linnerweerd in één of andere vorm beheerd moeten gaan worden om in de toekomst waardevolle elementen in het landschap, zoals de heggen bij de Maas, te behouden. Het proces van nivellering is ook hier al merkbaar, o.a. door een ongecontroleerde houtkap die soms plaatsvindt. Het in de inleiding reeds aangeduide gevaar van ontgrinding voor dit ongerepte stukje Maasvallei vormt een andere zeer ernstige bedreiging.

Het is daarom zaak dit gebied te beschermen tegen vervuiling, vernieling en ontgrinding. Hier ligt o.m. een belangrijke taak voor de overheid.

Moge het te verschijnen rapport een daadwerkelijke stap in de goede richting betekenen.

Dankwoord

Zonder de inspanningen van mede-waarnemers was de inventarisatie van de Linnerweerd niet gelukt. Het waren C. Bakker, M. Vossen, W. de Veen, P. Sampers en J. Nijsen. Een bijzonder woord van dank is op zijn plaats voor dhr. J. Verwijlen die de foto's vervaardigde.

BOEKAANKONDIGING

Stegenga, Herren en Ivo Mol. De acrochaetiaceae, een roodwieren familie van de Nederlandse kust. Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V. 1980, no. 142, 30 blz., afbn., lit. opg. Te bestellen bij het bureau van de K.N.N.V., B. Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud. Prijs: leden f 4,-; niet-leden f 5,-. Na overmaken van dit bedrag op gironummer 13028 met vermelding van het gewenste, volgt p.o. toezending van het bestelde.

Literatuur

BEKKERS, H. & P.J. GOOTZEN, 1977. De Romeinen in de Roerstreek. In: Jaarboek Heemkunde Vereniging Roerstreek 9: 33-52.

HERMANS, J.T. & J.A.M. JANSSEN, 1981. Oppervlaktewantsen van de Roerstreek. In prep.

LONOO, G., 1974. Karteringseenheden op vegetatiekundige basis. Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum.

NISSEN, P.J.A., 1974. Enkele aspecten van de Linner historie. In: J. HERMANS, Enige historische, geologische en biologische aspecten van de gemeente Linne. Natuurhistorische Werkgroep Linne: 16-18.

STIBOKA, 1972. Bodemkaart van Nederland, 1: 50.000, blad 58 West Roermond. PUDOC, Wageningen.

WESTHOFF, V. & A.J. DEN HELD, 1969. Plantengemeenschappen in Nederland. Zutphen.

WIJNGAARON, A. VAN, V. VAN LAAR, & M.O.M. TROMMEL, 1971. De verspreiding van de Nederlandse zoogdieren. Lutra 13: 1-41.

Het rapport "De Linnerweerd, beeld van een Middenlimburgs uiterwaardenlandschap" kost inclusief portokosten f 30,- en is nog beperkt leverbaar. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met J. Hermans, Hertestraat 21, Linne.

Deze mededeling beoogt een samenvatting te geven van de kennis van de morfologie, de systematiek, de verspreiding en de oecologie van de twaalf soorten uit drie geslachten roodwieren die in de Nederlandse zoute en brakke wateren worden aangetroffen.